

Ծ և ց, և կ'ուզեն երբ միաժանկ է բառը. օրինակ՝

— Մեծ, ծեծ, ճեծ, քեծ, ցեծ.

— Հեց, խեց, վեց, յեց, մեց, ցեց, քեց (քեցել) :

Իսկ բազմաձայնի բառերու մէջ է կը պահանջեն.

— Անեծ, սոեծ.

— Երեց, ոռեց-ք, ցեցաւեց, ընկեց :

Մեց = ցեց բարդուելով կ'ուսայ ցեցաւեց՝ որ կը գրուի ե-ով բազմաձայնի վերածուած ըլլալուն համար. իսկ այս ցեցաւեց-էն կը ծագի մեց գրութիւն մը՝ որ անկանոն է :

Նշանախեց, մեծամեծ բարդերը պահած են իրենց բնիկ ձեւը :

Յեծ, սոեծ, ոռեց-ք կը գրուին նաեւ ցեծ, սոեծ, ոռեցք. առաջիններն աւելի կանոնաւոր են :

Գիտելի է որ ընկեւեռչ բայը կու տայ ընկեց (փխ. —եաց, —եց) :

Բացառութիւն է չանգնեծ՝ պակասաւոր լուսին, եթէ ճեծ բառն չէ բարդուած :

Ա և Ա գրերը շունին որոշ կանոն. ուստի և այս տեղ կը հաւաքեմ Ա-ն Ք-առ-նի մէջ գանձուած բոլոր բառերը :

Ա նախաձայն ե-ով. — Արիարեւ, անափեւ, անջրպեւ, արպեւ, արանեւ, աշեւ (աւետիս), գեւ, գնեւ, կեւ կամ կեւ՝ վիշապ, կէւ. կնգեւ՝ զապած, սեղմած, նեղ, հաւեւ, ճեւ (միասին և հետք), ձեւ, ձեւ, յեւ (վերջ), նեւ, նոզպեւ՝ հովիւ, շպեւ՝ հովիւ, պեւ, (որմէ հայրապեւ, վարդապեւ, վարժապեւ, և այլն), քեւ, (ոտին), արեւ (ափառ)՝ փառաւոր, պայծառ, պարեւ կամ պարեւ՝ վերակացու, սաւեւ՝ սամեւեք, սպանդարաւեւ, ցեւ՝ ձեւ, փեւ (որմէ դատափեւ, ահափեւ, և այլն) :

Ա նախաձայն ե-ով. — Աղապեւ՝ օրական ուտելիք, ադեւ, աշխեւ, առնեւ, աշեւ (իրբ մասնիկ). շահաւեւ, ծառաւեւ, և այլն), բրեւ՝ իշամեղու, գեւ (որմէ յանգեւս, անգեւ, և այլն), դեւ, գանգեւ, քպեւ, ժեւ (մասնիկ՝ ախառեւ, որկորաժեւ), խայտաքդեւ, կեւ՝ վիշապ ձուկ և կէւ, հանգեւ, հիշպերեւ, մակարդեւ, մեւ (անմէւ, և այլն), յաշեւ, նայաւեւ կամ նաւեւ, պաղեւ՝ պողատանք,

պարեւ կամ պարեւ՝ վրակեցու, պարեւ, պեւ (պէտք, յովպէտ, յուձպէտ, և այլն), պռեւ, վեւ :

Ա նախաձայն ե-ով. արպաւեպ, արդեպ՝ ապգեպ բերել, « ողբալ, սիրաբ խշխշալ », ասացուածին մէջ, խեձեպ, ձեպ՝ (հապճեպ, և այլն), շեպ, շերեպ (փխ. շերեփ), սեպ :

Ա նախաձայն ե-ով. — դեպ (հանգեպ, տարագեպ, և այլն), երաշխեպ, սոեպ, վեպ (նորալեպ, սիրալեպ, բազմալեպ, և այլն) յրեպ :

Ինչպէս կը տեսնուի ասոնցմէ զուրս կը մնան բ, դ, ձ, յ, Վ գրերը. ասոր պատճառն այն է որ հայերէնի մէջ շկայ բառ որ այս գրերով վերջանայ նախաձայն ե-ով կամ ե-ով. բ, ջ, յ բոլորովին կը պակսին. Վ միշտ ա-ի կը վերածուի այս տեսակ պարագաներու մէջ, և կը պահանջէ իրմէ առաջ ե. իսկ դ այս գրերով կարծեմ թէ հակառակ է հայերէնի ոգին. որովհետեւ շինձու ձեւեր են բդեք, խեք, անձեքեք՝ փոխանակ ըսելու փարեք, խեք, անձեքեք. իսկ միակ ուղիղ օրինակ *արեղ (ինչպէս կը պահանջէ հայերէն փոխառեալ վրացերէն արեղի ձեւը), վերածուած է արեք :

Գ

Երրորդ պարագային՝ այսինքն երբ է ձայնը կը գանտի բառին վերջնութեւր գիրէն աւելի առաջ և առաջին գիրէն վերջ, միշտ և կը գրուի և ո՛չ հրեք է. օրինակ՝ սեպտեմբեր, եկեղեցի, ձերմակ, քերակ, սերմ, քերկրոշքիշե, մեղեդի, ճեշտ, երեշեղի, փերեզակ, գեղեցիկ, յերշեզակ, և այլն :

Այս օրէնքը կը զօրէ ո՛չ միայն արմատական, այլ և բարդ կամ ածանցեալ բառերու մէջ կամ պատահաբար, կամ զիւմամբ՝ հետեւեալ կերպով.

Բնապէս վերջնութեւր և ունեցող բառերը բարդութեան մէջ փոփոխութիւն չեն կրեր, որով օրէնքը կը մնայ անխախտ. օրինակ. աշխարհ, ճեղեղանման, վաղաքեր, ցախաշեղ, աղեղան, հրդեհի, և այլն :

Իսկ անսնք՝ որոնց վերջնութեւր տաւր է է,